

Szkolne wyzwania pedagogów

Stanowisko pedagoga szkolnego zagościło w przestrzeni szkolnej ponad 45 lat temu. Od początku przypisany mu zakres zadań był bardzo szeroki, a oczekiwania wobec nauczycieli realizujących te zadania bardzo wysokie. Opracowanie to będzie poświęcone kilku refleksjom dotyczącym pracy pedagoga szkolnego. Jak określiłam w tytule, praca pedagoga szkolnego kojarzy mi się z wieloma wyzwaniami, a słowo „wyzwanie” – z trudnym zadaniem, nową sytuacją wymagającą od kogoś wysiłku, poświęcenia, będącą sprawdzianem naszej wiedzy, odporności. Czy takie rozumienie nie jest bliskie pracy pedagoga szkolnego? Czy sytuacje, w których uczestniczy nie są niejednokrotnie wyzwaniem?

Punktem wyjścia moich rozważań będą zadania pedagoga szkolnego wynikające z przepisów obowiązującego prawa oświatowego. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej w sprawie wykazu zajęć prowadzonych bezpośrednio z uczniami lub wychowankami albo na ich rzecz przez nauczycieli poradni psychologiczno-pedagogicznych oraz nauczycieli: pedagogów, psychologów, logopedów, terapeutów pedagogicznych i doradców zawodowych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1601, Dz. U. z 2019 r. poz. 1322) określa, jakie zajęcia ma realizować pedagog w ramach tygodniowego obowiązkowego wymiaru czasu pracy. Oto zestawienie tych zadań:

Zadanie	Do czyich kompetencji także należy?
prowadzenie badań i działań diagnostycznych dzieci i młodzieży, w tym badań przesiewowych, diagnozowanie indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych dzieci i młodzieży w celu określenia ich mocnych stron, predyspozycji, zainteresowań i uzdolnień oraz przyczyn niepowodzeń edukacyjnych lub trudności w funkcjonowaniu, w tym barier i ograniczeń utrudniających im funkcjonowanie i uczestnictwo w życiu przedszkola, szkoły i placówki	psychologa
udzielanie uczniom, wychowankom, rodzicom i nauczycielom pomocy psychologiczno-pedagogicznej	psychologa
dokonywanie wielospecjalistycznej oceny poziomu funkcjonowania dzieci i młodzieży objętych kształceniem specjalnym	pedagoga specjalnego
prowadzenie działań z zakresu profilaktyki uzależnień i innych problemów dzieci i młodzieży, w tym działań mających na celu przeciwdziałanie pojawianiu się zachowań ryzykownych związanych z używaniem przez uczniów i wychowanków środków odurzających, substancji psychotropowych, środków zastępczych i nowych substancji psychoaktywnych	socjoterapeuty/ prawnika
zajęcia i działania z zakresu doradztwa zawodowego	doradcy zawodowego
zajęcia w ramach wczesnego wspomaganie rozwoju dzieci	pedagoga specjalnego
zajęcia z wychowankami	wychowawcy/socjoterapeuty/psychologa
zajęcia oraz specjalne działania opiekuńczo-wychowawcze	pedagoga specjalnego/ psychologa/ pracownika socjalnego

Ośmielam się stwierdzić, że w kontekście przedstawionych zadań wymagania stawiane pedagogom są bardzo wysokie, a zakres kompetencji bardzo szeroki, należący także do innych specjalistów. W mojej opinii zawód pedagoga wymaga wypracowania pewnej koncepcji zawodu i doprecyzowania zadań. Pedagog szkolny to swego rodzaju „omnibus” w sprawach wychowawczych, dydaktycznych, opiekuńczych, profilaktycznych. Zakres jego zadań najczęściej zależy od placówki, w której pracuje, a autonomia – od dyrektora. Od pedagoga wymaga się także wysokich kompetencji interpersonalnych, umiejętności pracy indywidualnej i grupowej, z uczniem i rodzicem „trudnym”. Czasem mam wrażenie, że pedagog powinien posiadać magiczną różdżkę do rozwiązywania wszystkich problemów. Czy tak powinno być? Osobiście zgadzam się z opinią Katarzyny Hall, która pisała, że rozwiązywanie problemów wychowawczych nie jest wyłącznym ani też głównym zadaniem pedagoga szkolnego. Utworzenie zaś w szkole tego stanowiska nie może być w żadnym razie postrzegane jako panaceum na poprawę jakości kształcenia, wychowania i opieki, bądź też jako rozwiązanie alternatywne dla obowiązku należytego wypełniania edukacyjno-wychowawczych funkcji szkoły przez wszystkich nauczycieli.

Z tego względu właśnie powstał pomysł stworzenia sieci wsparcia i współpracy dla pedagogów pod nazwą „Szkolne wyzwania pedagogów” w Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach, która byłaby odpowiedzią na potrzeby i bolączki ich codziennej pracy. Chciałabym zaprosić Państwa do dzielenia się doświadczeniem i wspólnego wypracowywania nowych rozwiązań przydatnych w pokonywaniu codziennych szkolnych wyzwań oraz skorzystania z możliwości spojrzenia na pracę pedagoga w kontekście pracy z konkretnym przypadkiem. W zamyśle jest także zbudowanie grupy wsparcia, która dawałaby poczucie bezpieczeństwa, integracji i zrozumienia w codziennej pracy.

Razem będzie nam łatwiej. Zapraszam.

Dorota Koncewicz
nauczyciel konsultant
Centrum Edukacji Nauczycieli w Suwałkach